

האליזר

עלון לשבת קודש

לע"נ יוסף בן אליה וחממה ז"ל לבית גיאת

לע"נ משה בן זילפה ואליאס ז"ל לבית חיימי

נושא השבוע: כשרות (צח)

החפטרה: הי עוזי (ירמיה טז)

כ"ג אייר תשע"ז 1170 (שנה כב')

פרשת בהר - בזווקותי שבת מברכיך

ראש חודש סיון יחול א"ה ביום שישי מולדו בליל שישי בשעה 20:32 ו-12 חלקים

"וכי תאמרו מה זאכל... וציוותי את ברכתי" (כה, כ-כא)

אם האדם משליך יתבונן על השם יתברך ובוטח בו בטחון מלא מבלי לשאול שאלות, אין הוא זקוק לברכת השפע ששדהו יצמיח הרבה תבואה וע"י זה יגדל וירבה עמלו בעבודות השדה, אלא מתקיים בו הכתוב: "ואכלתם לשובע", שאוכל מעט ומתברך במעיו אך מכיוון שביטחונם בה' אינו עז ושואלים הם "מה זאכל..." זה פוגם בצניעות השפע, לפיכך יש צורך לצוות על השפע שירד ויחד עם זה יגדל העמל וירבה, בעוד שבאכילה לא תהיה שרויה הברכה.

"אם בזווקותי תלכו" (כו, א)

יש להסביר בדרך רמז, נאמר במשלי (ג,ו): "בכל דרכיך דעהו והוא יישר אורחותיך".

צריך אדם לכוון בכל מעשיו הגשמיים כאכילה ושתייה... לעשותם לשם שמים כדי שיהיה לו כוח לעבוד את ה' יתברך ואז יקבל שכר גם על האכילה והשתייה, וכן כשהולך לעבודתו צריך לכוון שעובד לשם שמים כדי שיוכל להקדיש זמן ללימוד תורה ללא דאגות פרנסה. וזה שאומר הכתוב: "אם בחוקותי" - אם תלכו בחוקותי ותקבעו עיתים לתורה בזמן הפנוי שלכם, אזי "תלכו" - רשאים אתם ללכת לעבודה ולמסחר כיוון שכל כוונתכם לשם שמים שתוכלו ללמוד תורה ללא הפרעות בפרנסה וממילא תקבלו שכר גם על זה.

מדובשך ולא מעוקצך

אוקראינה היא ארץ ההפתעות, העבודה בה מתנהלת תחת פיקוח ובדיקה מדוקדקת כדי לוודא שאף אוקראיני אינו מנסה להערים ולפגום בכשרות. באותה פעם קיבלו בועד הכשרות מטעם בד"ץ עדה חרדית את הבקשה לערוך בדיקה מקיפה אודות הדבש ממוצא אוקראיני עבור אחד הריכוזים היהודיים באירופה. התקבלה ההחלטה בלב שקט שהדבש הינו מוצר לא בעייתי בעליל ועבודת ההשגחה עליו פשוטה וקלה. המשגיח הגיע למתחם הכוורות האוקראיני והחל בבדיקותיו, הוא עבר על המקום ביסודיות בודק כל תו ותו, הסיור כמעט הסתיים, הוא נכנס לחדר צדדי בחדר הרדייה, שם מוחזקים חומרי העבודה של הכוורות כשהאוקראיני מתלווה אליו בלב רגוע. בין כל חומרי הרדייה עמדה צנצנת שהכילה חומר לבן והוא התעניין למה היא משמשת "מה זה?" שאל, האוקראיני השיב: "זה חומר בו אנו משתמשים כדי לסתום חורים בכוורות הדבש כדי שלא יחדרו חרקים ומזיקים ויפגעו בדבורים". "וממה זה עשוי?", הגוי ענה בפשטות "משומן חזיר", ואז התברר כי בכפרים נהוג בקרב האוקראינים הכוורנים לסתום את החורים בכוורות הדבורים בשומן חזיר, זו היתה תכולת הצנצנת הלבנה. ועם אותו הכלי בו מרחו את השומן חזיר רדו גם את הדבש, הגוי מאוד התאכזב והמשלחת עם המשגיח עזבו את המקום ללא נתינת ההכשר המיוחל.

יחף מכעס

מעשה שהיה

אבא נכנס אל החדר והעיניים שלו התאמצו מאוד לחייד. הייתי

מאוד מתוח: "אבא, מה אמר הרופא?", אבא אחז בשתי כפות ידי ואמר:

הזמנים ע"פ לוח "אור החיים" של אופק ת"א * נא לא לעיין בזמן התפילה * סוף זמן ק"ש 8:26-8:24

כניסת שבת: 7:15 יציאת שבת: 8:06 יציאת ש"ר: 9:00

בחזקת נקיה מתולעים וחרקים ואינה צריכה בדיקה ויש מהדרין לעשות בדיקה קלה.
לענין ברכתה הראשונה של הקינואה
ברכתה הראשונה: "בורא פרי האדמה" [כשהגרגירים ניכרים] (וחזק הברכה לגר"א מנדלבוים תשס"ט עמ' 396, קונטרס זבח בפסח תש"מ עמ' 53, שמירת הברכות לגר"ש גרס, שער ברכה לגר"ש שטיינברג עמ' תרעו, זכ ברכה לגר"י פריד). **ברכתה האחרונה:** "בורא נפשות רבות" (שמירת הברכות שם, שער ברכה שם).

לענין פסח

אע"פ שקוראים לה "אם כל הדגנים" אינה בכלל דגנים אלא דנים אותה כקטנית ולכן ספרדים שנוהגים לאכול קטניות בפסח מותר לאוכלה בפסח ואילו לאשכנזים שאינם נוהגים לאכול קטניות בפסח אסור לאוכלה בפסח (למנוח עמוד תשע"ג מכון התורה וההלכה עמ' 150, הכשרות למעשה לגר"א פנחסי עמ' תטו, משכיל לדוד לגר"ד לזו ס"י טו, קונטרס זבח פסח תש"מ עמ' 54).

שומשום

זרעי השומשום גדלים בתוך תרמיל של צמח חד שנתי. השומשום משווק בכמה בכמה אופנים ביניהם השומשום הלבן, כלומר לאחר הסרת הקליפה או כשומשום מלא עם קליפה. ככל מוצרי מזון שמאוכסנים במחסן זמן ממושך עשויים להיות מותקפים ע"י מזיקי המחסן-לעיתים [מיעוט המצוי- דרבנן] (תולעת שני ח"ד עמ' רסז-רסח, בדיקה מזון כהלכה ח"ג עמ' 844-842 ובקליור עמ' 98).

אופן הבדיקה והשימוש

מפזרים מעט גרגרי שומשום על משטח לבן ובודקים ביניהם אם מצויים חרקים זחלים או גרגרים הצמודים ע"י קורי משי. אם נמצאה נגיעות ודאית אין להשתמש בשומשום היות וקשה לנקותו באופן מוחלט (בדיקה מזון כהלכה שם, עין תולעת שני שם).

שומשום באריזת וואקום "ללא תולעים" בהכשרים מהודרים

בחזקת נקי מתולעים וחרקים- ואינו צריך בדיקה, ויש מהדרים לעשות בדיקה קלה.

סלק עלים/מנגולד

בעלי סלק עלים מצויה נגיעות מרובה (רוב נגוע- דאורייתא) של חרקים כגון: כנימות עלה, אקריות, זחלים של פרפרים שונים ועוד (תולעת שני ח"ג עמ' קו-קז).

אופן הבדיקה והניקוי

שלב א': לוקחים כמות מועטה של עלים ומשרים בחומר שרייה (מי אמה, סטרילי וכדו') למשך 5 דקות.

שלב ב': משפשפים עלה עלה על כל שטחו משני צדדיו באמצעות ספוג רך טבול בחומר ניקוי.

שלב ג': שוטפים היטב את העלים תחת זרם מים.

שלב ד': מתבוננים עלה עלה מול מקור אור שלא נותרו חרקים ואין מנהרות של זבוב המנהרות (במידה ונמצאו יש לזרוק את אותם העלים הנוגעים)

סלק עלים מגידול מיוחד "ללא תולעים" בהכשרים מהודרים

עלי הסלק בחזקת נקיים אולם אינם עובדיה נקיים בוודאות ולכן מספיק הליך קל: יש להשרות את העלים במי שריה [אמה, סטרילי וכדו'] ל 3 דקות ולשוטפם היטב תחת זרם מים חזק (תולעת שני שם עמ' קז).

באור לענין פטריות שהבאנו בעלונים קודמים:

ברכת הפטריות: "שהכל נהיה בדברו" (ש"ע סי' רד ס"א, כה"ח ס"ק ה, ילקו"י ח"ג עמ' תכח ועוד). ולענין בדיעבד אם ברך "האדמה" אם יצא זוהי מחלוקת פוסקים, יש אומרים שלא יצא ויש אומרים שיצא וכך פסקנו שכך פסקו (וערוך האלמן לגר"א אפשטין ב' רד ס"ה, כה"ח סי' רד ס"ק ג, פסקי תשובות לגר"ש רבינובין שם, אורח הברכות שם). ליקוט יוסף מר"ל עובדיה יוסף צוק"ל (ילקו"י שם ש"ע יצ"א לגר"ע יוסף ח"ח סי' כ גוס"ס יחיד לגר"ע יוסף ח"ו סי' יב) מ"מ מר"ל הרש"ל עובדיה יוסף צוק"ל לאחר שנים חזר בו מפסקו (במחן עובדיה ברכות עמ' קנז-קנל) וסובר שלא יצא וצריך לחזור ולברך "שהכל נהיה בדברו" (שם)

לציבור הרחב סידרת שיעורים באשדוד לנשואים בלבד, "שלום בית" עם הרב אבנר קוואס בימי ראשון (כה אייר), ב- 8:30 ערבית ב- 9:00 השיעור. בב"כ החיד"א רח' יצחק הנשיא 22 אזור ג'.

בית הוראה חדש באשדוד, בפרט לאזורים א,ב,ד ו-ה במוסדות בית ישועה- אוהל יצחק, רח' אילת 10 אזור א' בימים ראשון ושלשי מ- 7:30-6:30 בערב או בטל' בכל זמן. 050-4124833

"יוסי, הרופא אמר שאתה חייב לעבור השתלת כליה ובדחופות" שתקתי. ידעתי שהיום הזה יגיע וחששתי מאוד מפניו. ניתוח, איזה פחד!! הכליה הימנית שלי הפסיקה לעבוד כבר שהייתי בן 8, הכליה השמאלית תפקדה בתחילה, אך עם השנים אט אט התעייפה וכבר לא יכלה לעמוד בעומס. ההורים הנפלאים שלי וכל בני המשפחה התמסרו אלי מאוד ולא עזבו אותי לרגע, אך תמיד ריחפו מעל ראשנו המילים "השתלת כליה". "השתלות של הבדיקות הגיעו והן מראות בבירור שהכליה השמאלית על סף קריסה... אנו נמצאים תקופה ארוכה ברשימת המתנה להשתלה בארץ או בחו"ל ומחכים להודעה שנמצא תורם מתאים... אך כעת שהמצב מחמיר מסוכן עוד להמתין", אמר לי אבא. עוד באותו יום הוא הלך להתייעץ עם הרב שלנו והוא פסק: "סעו לאמריקה, מהר ככל האפשר!" ומאז הכל קרה מהר, כעבור יומיים היינו בשדה התעופה. "הוי, ריבונו של עולם שלח לנו ישועה, ברח את הילד הזה ברפואה שלימה ושזו תהיה נסיעה קצרה ביותר ונוכה להצלחה בחו"ל למען בריאותו של יוסף אהרון בן דינה" לחש אבא בעודו מגלגל את כסא הגלגלים שלי. רופא ליווה אותנו והוא דאג שיקבלו אותנו בבי"ח בארה"ב. חיכינו בתור לבדיקה ביטחונית בטרמינגל לפני העלייה למטוס, התור התקדם באטיות מחרידה, כשהגיע תורנו אמר הבודק הביטחוני לאבא בקול קשוח "תוריד, בבקשה את הכובע", הוא המשיך לצוות "תוריד בבקשה את החליפה", צוות הבודקים מישמש לאבא בכיסים, בביטנה, בתיק היד, הם מיששו בכובע מכל צדדיו, פתחו את התיק והוציאו משם תפילין, טלית וכמה ספרים. זה התחיל להראות מוזר, לא ראיתי שהם ערכו לאף אחד מהנוסעים שלפנינו כזאת בדיקה קפדנית, לפתע פקד אחד הבודקים לאבא הנבוכ "אדוני, נא להוריד נעלים", אבא חלק את נעליו והם נלקחו לבדיקה, לאן? לא ברור. הרופא אמר לבודק: "אדוני, תסלח לי, מה אתה חושב שאתה עושה? יש לי כאן ילד חולה!". אבא הניח יד על כתפו של הרופא: "אל תכעס, הכל לטובה, אוי יוסי אתה בוכה? הם כנראה חושדים שיש לי יהלומים בסוליות", ניסה אבא להתבדח כדי להרגיע אותי. הרופא היה נסער: "ממתי בודקים בבטנה? בנעלים?..." עשרות נוסעים סביבנו הביטו בנו והתלחשו. הרגשה נוראה צבטה את גרוני, יש לי אבא צדיק ובעל חסד, הם חושדים בכשרים, חבל! הרהרתי. אדם מבוגר גבה קומה הביט במחזה משועשע וסקרן, "עמוד בצד ותן מעבר לבאים אחריו" נשמעה לפתע פקודה נוספת, סומק של בושה עלה בפניו של אבא כשחלפו כולם על פניו כשהם מביטים בגרביים שלרגליו והוא ללא נעלים. האיש הגבוה נותר עומד שעון על עמוד שיש סמוך. חצי שעה חלפה ואנחנו עדיין ממתינים, אבא ניגש לאחד המאבטחים ושאל בקול רגוע: "סליחה, רציתי לדעת מתי אקבל חזרה את נעלי, הטיסה בעוד 5 דקות...". "תמתין אדוני, הביקורת שלך עדיין לא הסתיימה" ענה בקול צונן. לפתע נשמעה הודעה במערכת הכריזה לעלות למטוס "אדוני, אתה משוחרר" אמר הבודק. "אבל תחזירו לי את הנעלים..." ביקש אבא בתדהמה, "מצטער, הנעלים שלך עדיין נבדקות, אבל לך יש אישור לעלות", פרצי צחוק עטפו את אבא בבזיון, הוא שתק. אסף את חפציו והחל דוחף את כסא הגלגלים לכיוון כבש המטוס, ההשפלה הזו שברה את ליבי ופרצתי בככי. התיישבנו במקומות המסומנים "ננו לך, יוסי?" שאל אבא, השבתי בחיוב ואבא הוציא ספר תהילים קטן והחל לקרוא כשפניו רגועות ללא רמז למה שעבר בדקות האחרונות, ואני עצמתי עיניים מנסה להרדם. "תסלח לי, אדוני, אני יכול לשאול אותך משהו? שמי ריצ'רד קולינס מניו יורק", אבא חיך לעברו בעיניים טובות והשיב: "כן, מה תשאל ידידי? שמי אלכסנדר פריד?". "תסביר לי מיסטר אלכסנדר, איך לא רתחת על ההשפלה שעשו לך הבודקים הבטחוניים? הם פשוט ביזו אותך! אחרי שעלית למטוס נזפתי בהם, תסביר לי לאן נעלם הכעס שלך?" אבא השיב: "אנחנו יהודים, ורבותינו חינונו כי כעס הוא עבודה זרה, כי מי שכועס על בני אדם וחושב שהם אלה שמרעים לו ומשפילים אותו, ואינו מכניס לליבו את העובדה

שבורא עולם הוא זה ששלח אותם למשימה זו הוא גאותן ואפילו כופר... הקב"ה אינו מייסר בחינם והחשבון שלו תמיד מדויק ומדוקדק. הרב שלנו תמיד אומר לנו: "לא עלתה לכעסן אלא כעסנותו, אבל הנזק שנגרם לו בכעסו מחירו כבד הן בעוה"ז והן בעוה"ב. אתה מבין, אני מעדיף להישאר יחף ושמח מאשר כועס עם נעלים".

האיש הופתע מההסבר הלא צפוי, "ומה כבודו מחפש בארה"ב?" שאל, "כליה לבן שלי, כבר תקופה ארוכה אנו מחפשים והמצב מידרדר, למרות שאין לנו תורם מתאים וגם לא גייסנו את הסכום הדרוש לניתוח ולשאר ההוצאות. הרב שלנו הורה לנו לנסוע לאמריקה, וכעת אנו בדרך לבי"ח בניו יורק" האמריקני נראה המום, "אני רופא מומחה לכליות, אפשר לראות את התיק הרפואי של הילד?". אבא היסס והאיש שלף מכיסו כרטיס ביקור מהודר: פרופ' ריצ'רד קולינס-פרופ' לנפרולוגיה. איזו סיעתא דישמיא!! דקות ארוכות עיין הפרופ' במסמכים הרפואיים, הוא הוציא את המחשב האישי שלו ועיין בו דקות ארוכות ואמר: "תקשיב לי, הרב אלכסנדר, יש לי תורם בשבילכם. בעצם שני תורמים". "תורם? שני תורמים?" שאל אבא מבולבל.

"תקשיבו לי, אני הפרופ' המומחה ביותר בניו יורק והסביבה להשתלת כליות, יש לי את מאגר תורמי כליות הגדול ביותר בארה"ב ובאירופה, ולפי מה שאני רואה בתיק הרפואי, יש לי כליה מתאימה מתורם אמריקני יקר להשתלה ליוסי" אמר וצבט את לחיי.

"רגע, ומי התורם השני?" "אני, שכרי עבור ביצוע הניתוח הוא 50 אלף דולר, אבל אני אבצע אותו ללא תשלום..." אבא פער עיניו בתדהמה: "אני לא ביקשתי...". "הקורס שעשית לי בשעה האחרונה איך להמנע מכעס שווה הרבה יותר מ-50 אלף דולר, פלוס נעליים שתקנה על חשבוני כשנגיע לניו יורק..." צחקנו. ואכן אבא קנה זוג נעליים בשדה התעופה וכעבור שבוע עברתי בהצלחה את ניתוח ההשתלה ומאז למעט בדיקות שגרתיות ותרופות קבועות אני בריא לחלוטין, ובחדר שלי תלויה כרוזה באותיות גדולות: "מי שכועס, ידע שנגזר עליו להרויח ממון ובכעסו הוא אויבד ממנו" (רבי נחמן מברסלב). ולמטה הוספתי את הפירוש האישי שלי: "הכעס שאבא לא כעס, עשה אותי בריא".

פִּינֵת הַהִלְכָּה הַלְכוֹת תּוֹלָעִים בְּמוֹצְרֵי מִזוֹן [לח]

א. אסור מן התורה לאכול תולעים, שרצים ורמשים (ש"ע י"ז ס"ז פד) והאוכל שרץ הארץ כנמלים, חרקים או תולעים כגון: בפירות וירקות עובר על 5 לאוין מן התורה (ויקרא יא מא-מה, גמ' מכות טז, תולעת שני לגמ' כ"ח כ"ח פ"א ס"ג).

מִירוֹט שֶׁל פִּירוֹת וִירָקוֹת וְדַרְכֵי נִיקּוּיִם מִתּוֹלָעִים

קִינוּאָה
מכונה "דג על" או "אם כל הדגנים" בשל עושרה התזונתי, עשירה בחלבון ומספקת איזון כמעט מושלם בין שמונה חומצות האמינו החיוניות לגוף האדם. מבחינה בוטנית צמח הקינואה איננו שייך למשפחת הדגנים או למשפחת הקטניות, אלא למשפחת הסלקיים [מ"מ הרוב משייכים אותו לקטניות] וכל גרגיר הוא בעצם פרי של צמח זה שהוא חד שנתי ומתנשא לגובה 4 מטר. הקינואה עוברת דישה, הסרת הקליפה ויבוש ומאוכסנת תקופה ארוכה לפני יציאתה לשיווק. ככל שאר מוצרי מזון שמאוכסנים במחסנים לזמן ארוך, עלולה להיות מותקפת במזיקי מחסן כוחלים ועוד, ודינה לעיתים נגועה [מיעוט המצוי- דרבנן] (תולעת שני ח"ד עמ' רלג-רלד, דלקת מזון כהלכה ח"ג עמ' 738).

אֹפֶן הַבְּדִיקָה וְהַשִּׁמּוּשׁ
לפז את הגרגירים על גבי משטח (לבן או שולחן אור) ולהתבונן שאין אבקה או קורים בין הגרגירים (שנוצרו ע"י הזחלים) או חרקים בוגרים ואין גרגירים מכוסרמים, מה שנתגלה יש להסירו (חרק או גרגיר נגוע) (אם נמצאו חרקים זעירים למרות שניתן להסירם ע"י סינון ושטיפה טובים, מכל מקום רצוי לא להשתמש במוצר זה) (תולעת שני סס).

קִינוּאָה בְּאִרְזֵית וְאָקוּם "נְקִי מִתּוֹלָעִים" בַּהַכְשָׁרִים מְהוּדָרִים

קִינוּאָה

עֵץ קִינוּאָה

נְגוּעַ בַּחֲרָקִים

בְּרִירָה